

Janssparken i centrala Sandviken.

ORTSFÖRDJUPNING
SANDVIKEN OCH HÖGBO

Sandviken är kommunens centralort och största tätort, både till invånarantal och yta. Befolkningen har sedan 2005 ökat stadigt år från år. Näringslivet domineras av globala storföretaget Sandvik AB med cirka 6 000 anställda i Sandviken. Rekreativlivet är till stora delar knutet till Storsjön och Högbo Bruk. Jernvallenområdet med Göransson Arena och Kulturcentrum är andra viktiga platser för Sandvikenbornas fritidsliv. En stor satsning görs på att utveckla centrumkärnan som mötes- och handelsplats. Goda kommunikationer med motorväg, tåg och direktbussar gör att avståndet till Stockholm och Arlanda uppfattas som kort och bekvämt. Sandviken har goda förutsättningar att utvecklas som stad och centralort.

STRATEGIER FÖR SANDVIKEN OCH HÖGBOS UTVECKLING

Sandviken och Högbo utvecklas som centralort och attraktiv ort för boende och företagande genom:

- förtätning kring resecentrum och i centrum
- att kollektivtrafiken utvecklas samt gång- och cykeltrafiken prioriteras
- att ny av- och påfart från E16 till Järbovägen byggs
- att tillgängligheten mellan tätorten och Storsjön förbättras
- att attraktiva bostäder med närhet till Storsjön möjliggörs
- att Sandviken byggs ut och kompletteras i första hand i anslutning till befintliga bostadsområden och med närhet till kollektivtrafik mot Gävle
- att ortens kulturmiljövärden skyddas och säkerställs
- att de värden som Högbo Bruk med omgivning erbjuder värnas och utvecklas
- att bostadsbeståndet i Högbo utvecklas genom komplettering av befintliga bebyggelsestrukturer

Historik och beskrivning av orten

Bakgrund

Sandviken har utvecklats i symbios med företaget Sandvik AB. År 1862 startade Göran Fredrik Göransson Högbo Stål & Jernverks AB i Högbo Bruk, föregångaren till dagens Sandvik AB. Samma år, och i samband med att järnvägen mellan Gävle och Falun förbi Storsjön anlades, flyttade företaget verksamheten söderut till en sandig vik vid Storsjön. Där började man anlägga kanalen och fabriken i det som då blev Sandviken.

Högbo är en historisk plats som har betytt mycket för Sveriges exportindustri. Här lades grunderna till det som skulle komma att bli en av Sveriges största exportvaror, nämligen stålet. När Bessemermetoden år 1858 började användas vid Edsken (Hofors kommun) hamrades stålet sedan i Högbo. Något som fortsatte ända fram till 1862 och flytten till Sandviken.

Lägenhetshus i centrala Sandviken ritat av arkitekten Ralph Erskine.

Bebyggelse

I Sandvikens centrum syns det rutnätsmönster som har sitt ursprung från industrisamhället. Gamla Bruket med sitt glesta bebyggelsemönster och sin trädgårdskaraktär övergår till det yngre, mer tätbebyggda, centrumet med sina slutna kvarter.

Nybyggnationen i tätorten kulminerade under 1960- och 70-talet när de stora bostadsområdena Björksätra, Norrsätra och Nya Bruket tillkom.

Bostadsbebyggelsen omfattar såväl flerbostadshus som villor och radhus. I den centrala delen av Sandvikens tätort består bebyggelsen främst av flerbostadshus med en variation av hyresrätter och bostadsrätter. Flerbostadshus finns bland annat i Norrsätra, Nya Bruket, Vallhov och Björksätra. Villor och radhus finns i Barrsätra, Vallhov, längs med Högbovägen samt i den södra delen av tätorten.

I Högbo ligger bostadsbebyggelsen till största delen väster om Högbovägen och består av jordbruksfastigheter och villor. Öster om Högbovägen ligger Högbo Bruks område med kulturhistoriskt värdefull bebyggelse från bruksepoken.

Kulturmiljövården

Sandvikens tätort har en kulturhistoriskt värdefull bebyggelse med varierade miljöer och tidsepoker. Ett område klassat som riksintresse för kulturmiljövård finns i den centrala delen av Sandviken. Området omfattar bland annat Gamla Bruket, en del av Sandvik AB:s industriområde och resecentrum (se kapitel 5 *Allmänna intressen*, avsnitt *Kulturmiljö*). I Sandvikens centrum finns också modern bebyggelse med hög arkitektonisk kvalitet skapat av den erkände arkitekten Ralph Erskine.

År 1976 lät kommunen Gästrike-Hälsinge hembygdsförbund göra en bebyggelseinventering som tar upp cirka femtio värdefulla miljöer och byggnader inom Sandviken.

Mycket högt bevarandevärde

- **Hantverkarbacken:** Tidstypiskt och välbevarat område från 1950-talet med eget litet centrum med mera.
- **Killingvägen:** Ett Erskine-område av mycket hög arkitektonisk kvalitet med bibehållen karaktär som bör skyddas i detaljplan eller områdesbestämmelser. Oregelbunden gatustruktur, trafikseparering och spännande och annorlunda byggnadsdetaljer.
- **Gamla bruket,** även kallat ”envåningsbruket” byggdes 1864-1880 för arbetarna vid det gamla järnverket, efter förebilder från mönstersamhällen i England och Tyskland. Det utformades så att varje arbetarfamilj hade ett rum och kök med egen ingång och en liten trädgård.

Högt bevarandevärde

- **Hedgrind:** Direktörs- och tjänstemannavillor med hög kvalitet i arkitekturen.
- **Kanotvägen:** Tidstypiska radhuslängor från 50- eller 60-talet.
- **Hantverkbacken:** Radhus med sågtandstak och lite Erskine-liknande utformning.
- **Barrsätra:** Blandat villaområde med egnahemsstruktur med många senare villor.
- **Ålgstigen och Norrsätra:** Radhusområde med tydlig karaktär som är ganska oförändrad.
- **Vallhov:** Speciellt radhus/småhusområde från 1970-talet med ganska stor variation inom givna ramar. Ovanligt för tiden att variera byggnadstyp inom ett område med samma karaktär. Kulörer, material och detaljer är värdebärande.
- **Klangberget:** Egnahems-/tjänstemannavillaområde som har många välbevarade hus med ett för området karaktäristiskt takfall (mansardtak med bruten gavel) och traditionellt byggnadsskick. Husen koncentreras längs Klangvägen på åsens krön.
- **I anslutning till f.d. Norra IP:** Egnahemsbebyggelse där vissa hus har hög arkitektonisk kvalitet, annars enhetlig taklutning, storlek, dimensioner, materialval med mera. Traditionellt byggnadsskick.
- **Östanbyn och Västanbyn:** Gamla bondbyar som förtätats med villabebyggelse. I Östanbyn är den agrara karaktären mer bevarad.
- **Överbyn:** Gammal bondby som delvis förtätats med villabebyggelse samt kompletterats med ny ”månskensbondebebyggelse”.
- **Rökebo-Skönvik sommarstugor:** Äldre sommarstugeområde med småskalig bebyggelse och stora tomter av naturtomtskaraktär.

Länsstyrelsen har uppmärksammat två odlingslandskap värda att bevara, Sätra och Överbyn.

I Högbo Bruk finns en kulturhistoriskt väl bevarad bruksmiljö från 1600-talet. Herrgårdarna, de röda längorna, smedstugorna, kvarnen, stallet och bruksparken ger Högbo dess karaktär och påminner om den gamla bruksepoken.

Verksamheter och småindustri

Sandvik AB är den största arbetsgivaren i kommunen och ett av Sveriges största exportföretag. Företagets industriområde ligger i anslutning till järnvägen och Storsjön. Centralt finns även Midroc Electro AB med drygt 200 anställda i Sandviken.

Vid Högbovägen ligger Sandbacka Science Park, som är en av Sveriges 40 så kallade science parks. Där finns ett 50-tal

företag, huvudsakligen med kompetens inom teknik och industriell IT/digitala tjänster.

Norr om centrum ligger Mosaiken och Bredmossen med varierade verksamheter, bland annat livsmedelsbutiker, bilhandel, verkstad, bygghandel och kontorslokaler.

Ett flertal verksamheter och företag som exempelvis AGA finns i industriområdet i anslutning till järnvägen söder om Barrsätra.

Tunaområdet med sammanlagt 580 000 kvadratmeter detaljplanlagd mark ligger strategiskt vid E16 efter vägen mot Järbo och Kungsberget.

Vid västra utfarten, på Scherpbacken, finns mark för handel, småindustri med mera.

På Lövbacken öster om centrala Sandviken finns industrier och byggbara tomter.

Högbo är ett av de stora besöksmålen i Sandvikens Kommun, såväl sommar- som vintertid. Här finns cirka 15 företag inom besöksnäringen med kommunägda Högbo Bruks AB som den största arbetsgivaren. I området finns bland annat hotell, restauranger, personalkooperativ förskola, hantverkare, växthusproduktion och små butiker.

Grönstruktur

Sandvikens tätort har god tillgång till rekreationsområden. Storsjön är av stor betydelse för friluftsliv med båtliv vid Hedåsen och Sörtutt. Vid sjön finns även fina badplatser och aktiviteter för både sommar- och vintertid.

Området med Trebo och Hedgrind har både natur- och kulturhistoriska värden med exempelvis fågelskyddsområdet Gunnarudden. I området finns golfbana, båthamn och motionsspår.

Öppet odlingslandskap finns längs med Högbovägen, på båda sidor av vägen, och i den södra delen av tätorten vid Sätra.

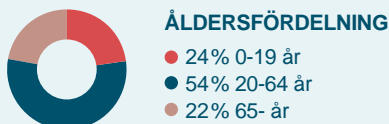
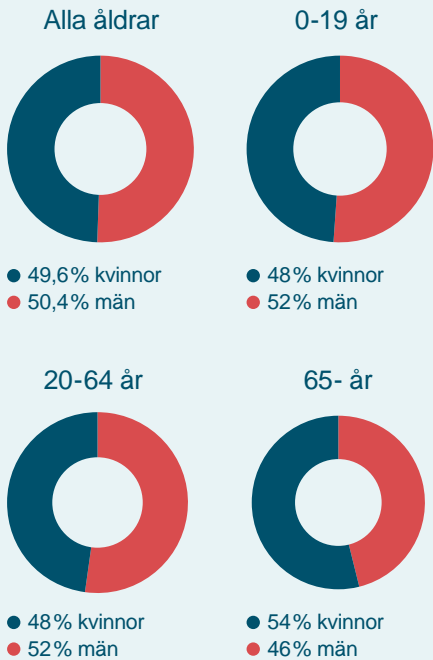
I Högbo finns populära golfbanor, bland annat.

Kort om Sandvikens tätort

INVÅNARE

25 923 i tätorten Sandviken (2017-12-31)

KÖNSFÖRDELNING

OFFENTLIG SERVICE

Grundskolor, förskolor, gymnasieskolor, äldreboenden, hälsocentraler, kulturcentrum, badhus, idrottsplatser med mera.

Stadsparken ligger centralt och fungerar som en lunga i tätorten. Andra mindre områden med parkkaraktär är Kyrkoparken, Baldersplan och Jansasparken.

Öster om Stadsparken ligger Kanalen som är ett viktigt rekreationsstråk genom centrumbebyggelsen. Den utgör även en del av Hälsans Stig, som fortsätter norr om E16.

Högbo är ett mycket populärt område för friluftsliv, rekreation och idrott. Friluftsområdet sträcker sig från sjön Öjaren i norr till Högtorpsvägen i syd, från Högbovägen i väst till kommungränsen i öst. Inom området finns bland annat motionsspår, golfbana, badplats, mountainbikebanor och promenadslingor. Vintertid finns här ett av Sveriges få konstfrusna skidspår och ett i övrigt stort utbud av längdskidspår med varierande svårighetsgrader. I den södra delen av Högbo, väster om Högbovägen, finns Högbo ridklubb med stallbyggnad och ett flertal beteshagar.

Torg/mötesplatser

Centrumområdet har flera mötesplatser: Kulturcentrum/Folkets Hus med kulturskola, bibliotek, konsthall, teaterlokaler, restaurang, café med mera. Mittemot Kulturcentrum ligger Jansasparken med scen, vattenspel och uteservering.

Marknader och andra liknande utomhusevenemang brukar hållas på Jerntorget, på gågatorna eller i Stadsparken.

Idrottsplatser finns på flera platser i tätorten. Centrum för idrotten är Jernvallenområdet. Där finns bland annat Göransson Arena, hemmaplan för Sandvikens framgångsrika bandyklubben men också plats för stora konserter och mässor. Andra viktiga fritidsanläggningar och mötesplatser är äventyrsbadhuset Parkbadet nära centrum och friidrottsarenan BJ Arena i Björksätra.

I Högbo fungerar hela bruksområdet som en mötesplats. Området är hem för evenemang som äger rum både vinter- och sommartid.

Service

I Sandvikens tätort består den offentliga och kommersiella servicen av bland annat grundskolor, förskolor, gymnasieskolor, äldreboenden, sjukvårdsinrättningar, kulturcentrum, banker, butiker, restauranger och caféer.

Handeln är koncentrerad till i första hand centrum, Mosaiken, norra infarten till Vallhov, Björksätra och Lövbacken.

Kollektivtrafiken i Sandvikens tätort utgörs av X-trafiks stadsbussar och regionalbussar samt tåg för persontrafik. Det finns också en busslinje med direkttrafik till Stockholm.

Stadstrafiken med bussar täcker den största delen av Sandvikens tätort. Sandviken har bra kommunikationer i öst-västlig riktning mot Gävle och Falun samt söderut mot Stockholm.

I Högbo bruksområde finns kommersiell service som exempelvis hotell, vandrarhem, restauranger, småbutiker med bland annat närproducerad mat samt smedja, glasblåseri och ett doftcentrum med försäljning av ekologiska skönhetsprodukter.

Gamla bruket byggdes 1864-1880 för arbetarna vid det gamla järnverket och är ett av flera områden i Sandvikens Kommun som bedöms ha mycket högt bevarandevärde.

Kommunikationer

E16 är ett regionalt stråk som passerar genom den norra delen av Sandvikens tätort och som binder ihop Sandviken med Gävle österut och Falun västerut. Avfarter från E16 mot Sandvikens tätort finns vid trafikplats Sandviken östra och trafikplats Sandviken västra.

Ett annat huvudstråk är länsväg 272 som passerar genom Högbo och Sandvikens stad.

Gävlevägen är det mest trafikerade stråket i tätorten. Vägen har flera funktioner. Dels som genomfartsgata i staden, dels som genomfartsgata för trafik till och från E16. Vägen trafikeras av biltrafik, tung trafik, gång- och cykeltrafikanter samt kollektivtrafik.

Från Gävlevägen och väg 272 utgår flera vägar som länkar vägstrukturen och försörjer övriga tätorten. Barrsättragatan, Fredriksgatan, Sättragatan och Västerled är några exempel.

Järnvägen är ett viktigt stråk för Sandvikens tätort. Här passerar gods- och persontrafik längs den enkelspåriga sträckan på Bergslagsbanan. På andra sidan om resecentrum finns ett stickspår till Sandvik AB.

Landmärken

Den vackert utformade östra infarten, bestående av björkdungar och en rondell med ett stålkonstverk, är en viktig referenspunkt till tätorten som även vittnar om Sandvik AB:s betydelse för orten.

Sandvikens stadshus som invigdes 1965 är ett tydligt landmärke i centrum. Även Sandvikens kyrka, som ligger vackert på åsen i en park av tallar, är ett tydligt landmärke. Det gäller också Göransson Arena med sin unika gestaltning.

Andra landmärken är Parkbadet, gamla huvudkontoret SMT, Sandvik Coromants utvecklings- och besökscenter, kraftvärmeverket i Björksätra, Bångs och vattentornet i Barrsätra. Högbo kyrka, som ligger precis intill Högbovägen, är väl synlig för passerande.

Sandviken tätort och Högbos styrkor och svagheter

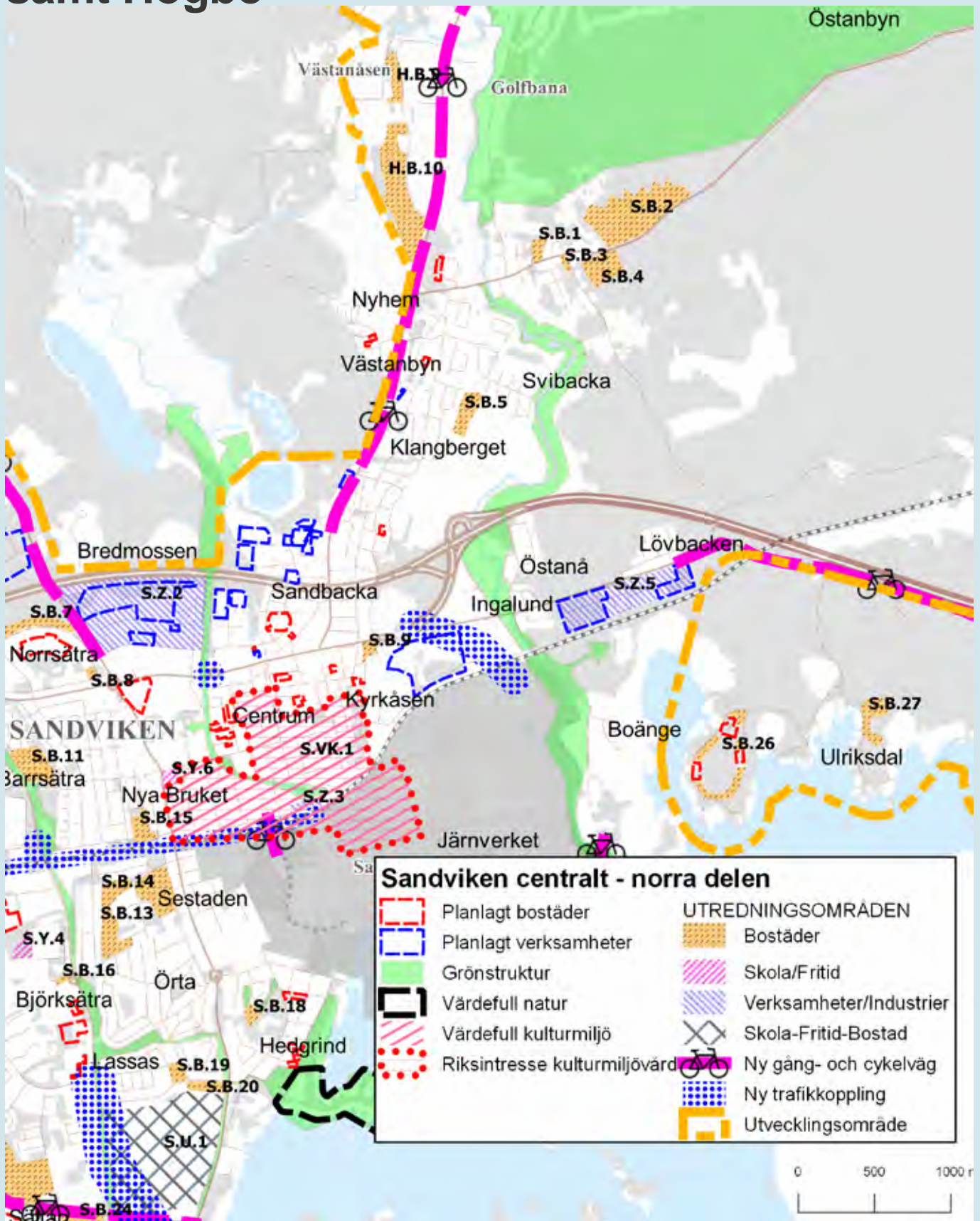
Redan i ett tidigt skede av processen bakom översiktsplanen har orsksbefolkningen medverkat. I dialog har man analyserat de styrkor och svagheter man ser gällande Sandvikens tätort inklusive Högbo. Metoden som använts är en förenklad så kallad SWOT-analys.

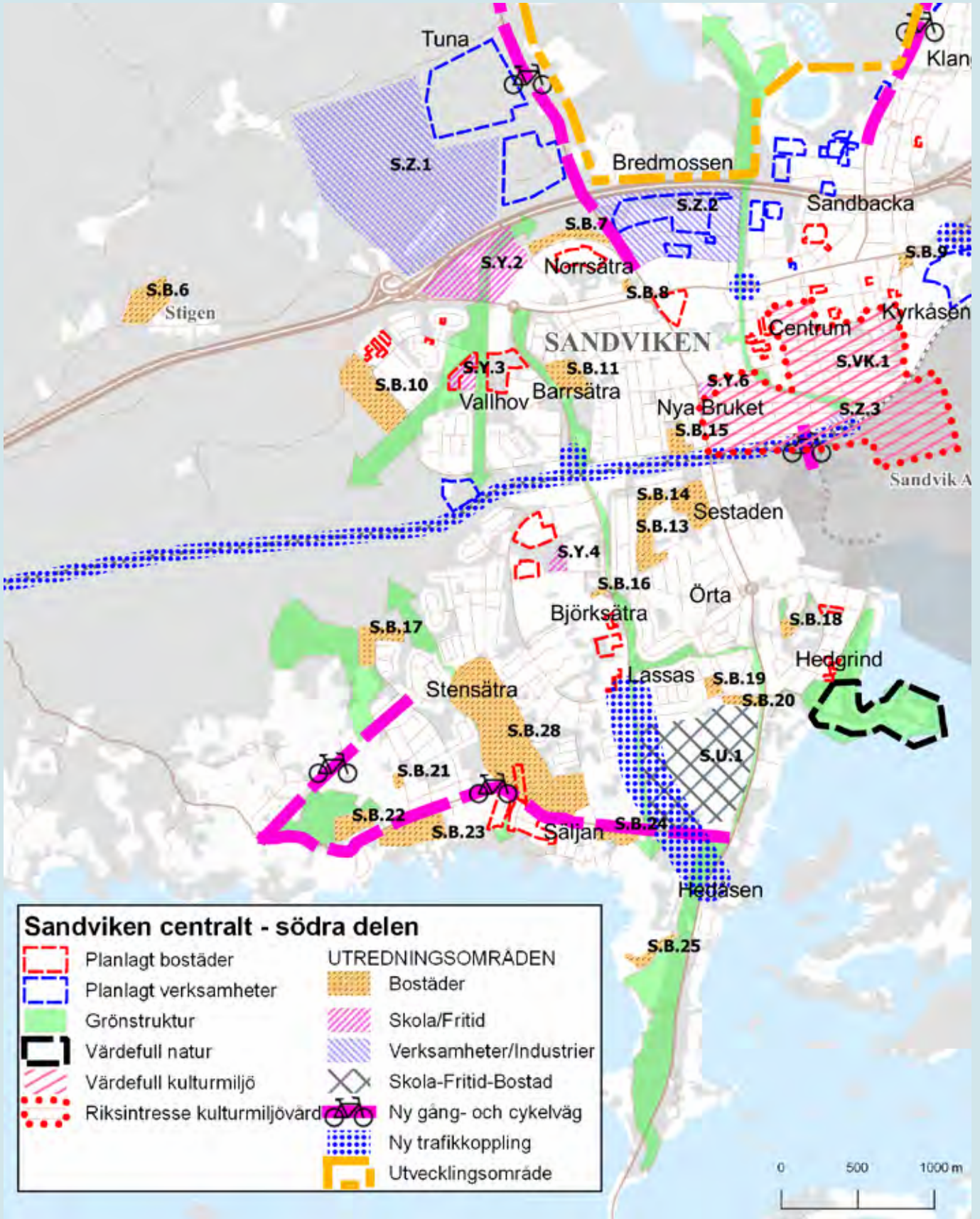
De styrkor som framhölls var framför allt stadens mötesplatser, goda kommunikationer samt närhet till service, natur, friluftsliv och bad. De svagheter som lyftes fram var bland annat brist på arbetstillfällen och lägenheter, parkeringssituationen i centrum samt tillgång på cykelvägar och mataffärer i centrum.

De möjligheter som lyftes fram var bland annat fortsatt utveckling av Sandvikens centrum, fler bostäder i centrum, fortsatt satsning på infrastrukturen inklusive cykelvägar, mer divergerad arbetsmarknad, tillgång till arbetskraft samt ett mångkulturellt samhälle med närhet till Gävle, Uppsala, Stockholm och Mälardregionen.

De hot som identifierades rörde främst ungdomar som flyttar från kommunen, brist på jobb och bostäder, externa handelsområden och utanförskap.

Framtida markanvändning i Sandviken tätort samt Högbo

Sandvikens centrum

Sandvikens centrum sträcker sig från Gävlevägen söderut till Fredriksgatan.

Sandvikens centrum har förstärkts för att bli ett attraktivt centrum för handel och möten. Det är dock viktigt att fortsätta verka för att göra centrum levande, bland annat genom fortsatta aktiviteter som gör att folk vistas, trivs och känner sig trygga där.

Bostäder (B)

Planlagd mark för bostadsbebyggelse finns på ett flertal platser i Sandvikens tätort.

I planförslaget redovisas förslag på nya utbyggnadsområden i anslutning till befintlig bebyggelse på följande platser:

S.B.1 Företvägen – Östanbyn. Utredningsområde för komplettering av befintlig småhusbebyggelse.

S.B.2 Område utmed Högtorpsvägen – Östanbyn.

Utredningsområde för ytterligare småhusbebyggelse. Området är ett LIS-område, d.v.s. viktigt för landsbygdsutveckling, se kapitel 4 *Landsbygdsutveckling*.

S.B.3 Forsbackastigen - Östanbyn. Utredningsområde för komplettering av befintlig småhusbebyggelse i lucktomter.

S.B.4 Sydöst om korsningen Forsbackastigen/Högtorpsvägen. Utredningsområde för ytterligare bostadsbebyggelse.

S.B.5 Svibacka. Utredningsområde för bostäder, främst småhusbebyggelse.

S.B.6 Stigen. Utredningsområde för bostäder, främst småhusbebyggelse. Området är ett LIS-område, d.v.s. viktigt för landsbygdsutveckling, se kapitel 4 *Landsbygdsutveckling*.

S.B.7 Tallbacksvägen. Område utmed Tallbacksvägen i Norrsätra. Utredningsområde för flerbostadshus.

S.B.8 Mellan Järbovägen och Tallbacksvägen.

Utredningsområde bostäder.

S.B.9 Kyrkåsen. Utredningsområde vid Gävlevägen, flerbostadshus

Beaktande: vägtrafikbuller, rekommenderad färdväg farligt gods utmed Mossvägen.

S.B.10 Vallhov. Utredningsområde sydväst om Vallhovsvägen. Expansion av bostadsområdet västerut.

S.B.11 Barrsätra. Utredningsområde mellan Västerled och Barrsätra för bostäder.

S.B.12 Vakant nummer.

S.B.13 och S.B.14 Sandvikens sjukhus. Utredningsområde för bostäder väster respektive öster om Sandvikens sjukhus.

S.B.15 Björkparken. Utredningsområde för bostäder.

S.B.16 Björksätra centrum. Utredningsområde för bostäder.

Beaktande: vägtrafikbuller.

S.B.17 Sandstensvägen. Utredningsområde vid Sandstensvägen i Björksätra. Området lämpar sig för småhusbebyggelse.

Beaktande: motionsspår.

S.B.18 Säljansborg. Utredningsområde för ytterligare flerfamiljshus.

S.B.19 och S.B.20 Lassar. Utredningsområden för småhus norr om golfbanan vid Lassar.

S.B.21 Sätra skola. Utredningsområde norr om Säljansvägen vid Sätra skola.

S.B.22 Sätra. Utredningsområde norr om Säljansvägen.

S.B.23 Säljan. Utredningsområde för komplettering av bebyggelse i skogspartier samt runt befintlig bebyggelse. Området är ett LIS-område, d.v.s. viktigt för landsbygdsutveckling, se kapitel 4 *Landsbygdsutveckling*.

Beaktande: strandskydd, jordbruksmark.

S.B.24 Siljansvägen. Utredningsområde vid Säljan för småhus.

Beaktande: vägtrafikbuller.

S.B.25 Hedåsbadet. Utredningsområde norr om Hedåsbadet för bostäder (småhus).

Beaktande: naturvärden.

S.B.26 Rossnäs. Utredningsområde för komplettering av befintlig småhusbebyggelse. Området är ett LIS-område, d.v.s. viktigt för landsbygdsutveckling, se kapitel 4 *Landsbygdsutveckling*.

Beaktande: strandskydd.

S.B.27 Åbyggenäs. Utredningsområde för komplettering av befintlig småhusbebyggelse.

S.B.28 Hjalmarismuren. Utredningsområde för bostäder, skola och ny trafikkoppling mellan Barrsätragatan och Säljansvägen.

Verksamheter (Z)

I Sandviken finns goda möjligheter att utveckla näringslivet. I tätorten finns planlagd mark för utveckling av olika former av näringslivsverksamheter. Det finns även bl.a. tillgång till industrimark vid Lövbacken och Tunaområdet.

Tunaområdet

S.Z.1 Tunaområdet. Utredningsområde norr om E16, väster om Järbovägen". Området kan vara lämpligt för olika typer av handel och småindustri.

Beaktande: Fornminnen, ökad mängd trafik på Järbovägen, sumpskog och våtmarker.

Bredmossen

S.Z.2 Bredmossen. Handels- och småindustriområdet norr om Gävlevägen ligger på en före detta mosse och omfattar totalt cirka 48 hektar. Den södra delen är bebyggd med diverse småindustrier och handel. Här finns även en gymnasieskola, Bessemerskolan, som har lokaler utspridda i området. På östra sidan av Kanalen ligger handelsområdet Mosaiken med butiker, bensinstation m.m.

Bredmossen. (Cirkeln markerar var området är beläget.)

I nordvästra delen ligger kommunens snötipp. På bägge sidor Gävlevägen löper en gång- och cykelväg som på flera ställen ansluter till det övriga gång- och cykelvägnätet.

Den norra delen har dålig bärighet då underlaget till stor del består av torv. Kompletterande geotekniska undersökningar har utförts, där man konstaterade att grundvattennivån ligger högt och utdikning har gjorts.

Rasrisk har förekommit vid belastning av marken i området runt Kanalen. Ett mindre ras inträffade på Mosaiken vid belastningen av marken. Området ligger delvis lågt, och risk för översvämning finns i den norra delen. Hela den västra delen mot Kanalen, samt den nordöstra delen av området, påverkas av 100-årsflödet och högsta flödet. Marken är förorenad.

I området finns i dag ett flertal detaljplaner av varierande åldrar och användning, mestadels för industri.

Viss utveckling av området kan vara möjlig. En översyn av detaljplanerna är nödvändig. Markanvändningen i området bör styras över till handel, kontor samt lättare industri.

S.Z.3 Vid resecentrum. Utredningsområde för verksamhet vid stationsområdet. Området skulle kunna lämpa sig för kontor.

Beaktande: buller, kulturmiljö, farligt gods.

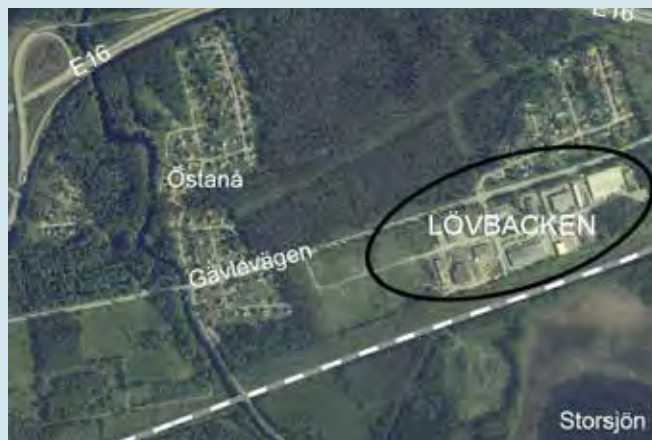
Lövbacken

S.Z.5 Lövbacken. Området ligger mellan Gävlevägen och järnvägen i den östra delen av Sandviken och omfattar totalt cirka 18 hektar.

Gällande markanvändning är industriändamål. Marken består i huvudsak av stenig normalmorän. I områdets västra del är marken vattensjuk och ligger lågt i förhållande till sin recipient, Jädraån.

För området kan ny markanvändning såsom handel och kontor utredas.

De närmaste bostäderna ligger norr om Gävlevägen i närheten av industriområdet. Väster och nordväst om området ligger två mindre bostadsområden. Åt övriga väderstreck finns inga bostäder.

Lövbacken. (Cirkeln markerar var området är beläget.)

Skola, service, friluftsliv, rekreation med mera (Y)

Nedan föreslås nya utredningsområden för skola, service, friluftsliv och rekreation m.m.

S.Y.1 Vakant nummer.

Scherpbacken

S.Y.2 Scherpbacken. Utredningsområde för skola och idrott.

Det aktuella området ligger cirka två kilometer väster från Sandvikens centrum mellan E16 och Gävlevägen. Det omfattar totalt cirka tio hektar och ägs av Sandvikens Kommun. I områdets östra del finns en kraftledning i nord/sydlig riktning.

Marken består i huvudsak av morän men mindre lerområden kan finnas. I området från Norrsätraskolan löper ett enkelt motionsspår. I området är marken förorenad p.g.a. en gammal deponi. Markens användning är enligt gällande detaljplan bilservice, småindustri och hantverk.

I södra delen av området ligger ett fornminne, en gränsten, som markerar den gamla stadsgränsen (fornlämning nummer 17:1 Sandviken). De närmaste bostäderna ligger cirka 55 meter från södra delen av planområdet. Åt övriga väderstreck finns inga bostäder i närheten. Öster om området ligger Norrsätraskolan.

Vallhov/Björksätra

S.Y.3 Vallhovsskolan. Utredningsområde av ökad byggrätt för skola. Området ligger som en kil mellan två av de större bostadsområdena i Sandviken: Vallhov och Björksätra. De närmaste bostäderna ligger bitvis på andra sidan gatan. Övriga bostäder ligger i anslutning till området.

S.Y.4 Björksätraskolan. Utredningsområde för utbyggnad av skola.

S.Y.5 Vakant nummer.

Scherpbacken. (Cirkeln markerar var området är beläget.)

Centrum

S.Y.6 Murgårdsskolan. Området kan användas för utveckling av befintlig skola.

Utredningsområde (U)

Område där framtida markanvändning måste utredas vidare.
S.U.1 Golfbaneområdet vid Trebo. Området kan vara aktuellt för bostäder/idrott/rekreation eller skola.

Kulturmiljöhänsyn (VK)

I Sandviken finns flera delområden med bebyggelse som är värdefull ur ett kulturmiljöperspektiv. Gamla bruket, med bebyggelsens enhetliga uttryck utifrån placering, dimensioner, material och färgsättning. Åsen, med bebyggelse utmed åsryggen och den upphöjda placeringen av kontorsbyggnaden som visar på ett tydligt hierarkiskt förhållande till de närliggande arbetarbostäderna. Kyrkan, kyrkogården och kyrkparken, järnverkets administrationsbyggnader med huvudkontor och intilliggande verksamhetsbyggnader.

Stationsområdet med många offentliga byggnader uppförda utmed Fredriksgatan. Placeringen och färgsättningen

av byggnaderna i tvåvåningsbruket som visar på kontinuiteten i det lokala bostadsbyggandet.

Centrum med de tätbebyggda butikskvarteren och den unika samlingen högklassig modernistisk centrumbebyggelse. Stadshuset med sin storlek och snitt kan ses som en symbol för den självständiga och framåtblickande staden Sandviken. De öppna stadsrum som skapas i Jansasgatan och Jerntorget manifesterar stadens offentliga rum.

Nya bruket med dess rutnätsplan och variationsrika arkitektur som genom färgsättning, placering och skala uppvisar stor lekfullhet och bidrar till trivsel. Centrumdelen med utrymme för gemensamma mötesplatser.

Sandvik AB:s industriområde med en sammansättning av olika byggnader som visar på en blandning av olika funktioner inom företagets verksamhet. Byggnader med traditionella material som tegel, puts och slagsten.

Utvecklingsområde mellan Sandviken, Jäderfors och Högbo

Mellan Sandviken, Jäderfors och Högbo föreslås ett utvecklingsområde där orterna kan växa samman på längre sikt. Det kan handla om bostäder, fritidsverksamheter, idrottsändamål m.m. Vidare utredning behövs och kan resultera i en fördjupad översiktsplan för området.

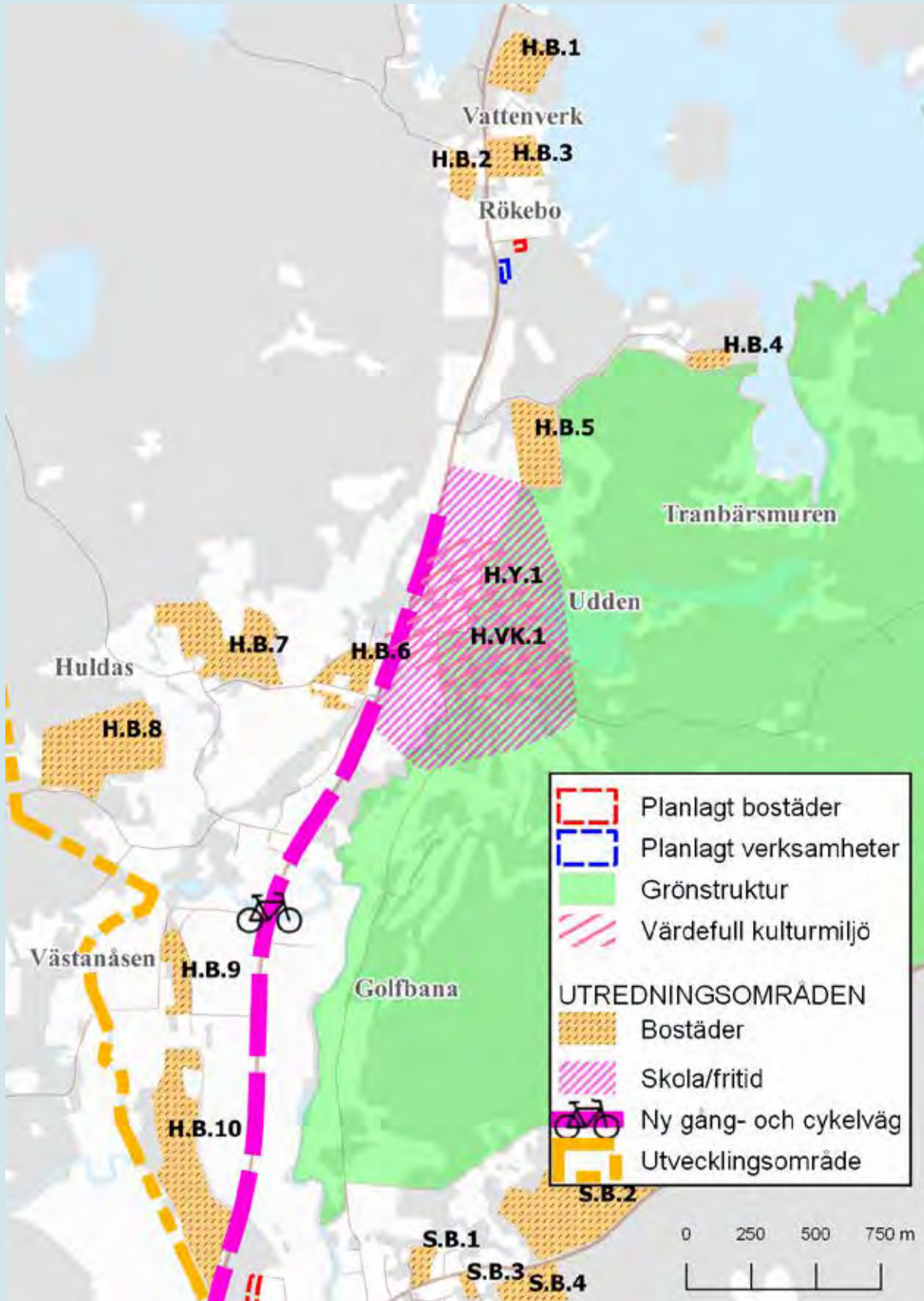
Kommunikationer, grönstruktur och teknisk försörjning

Se gemensam text för Sandviken-Högbo på sid 25-27.

Riktlinjer för Sandvikens tätort

Se gemensamma riktlinjer för Sandvikens tätort och Högbo på sid 37.

Framtida markanvändning i Högbo

I Högboområdet råder kapacitetsbrist på det kommunala vatten- och avloppsnätet vilket måste beaktas vid exploatering.

Kapacitetsbristen råder främst i avloppssystemet. Innan exploatering kan ske krävs utredning kring hur framtida vatten- och avloppssituation ska lösas. Med ny bebyggelse ökar behoven, något som kräver en stor utbyggnad av befintligt vatten- och avloppssystem.

Bostäder (B)

H.B.1 Rökebo. Norr om vattenverket – bostäder.

Beaktande: vattenskyddsområde.

H.B.2 Rökebo väster om väg 272. Fortsättning på befintligt bostadsområde västerut.

Beaktande: I området finns ett sågverk vilket kan ge upphov till bullerstörningar. Vattenskyddsområde.

H.B.3 Rökebo. Öster om väg 272, nytt område för bostäder öster om väg 272.

Beaktande: vattenskyddsområde.

H.B.4 Hästhagen. Komplettering av befintlig bostadsbebyggelse.

Beaktande: vattenskyddsområde.

H.B.5 Område utmed vägen Hästhagen. Utredningsområde för bostäder.

H.B.6 Förtätning med småhus i befintlig bystruktur.

H.B.7 Skommars. Bostäder, främst småhus

H.B.8 Stor-Sveden. Utredningsområde bostäder, småhus eller radhus.

HB.9-10 Byrängesvägen. Utredningsområde för småhus. Skola, service, friluftsliv, rekreation m.m. (Y)

H.Y.1 Högbo Bruk. Utredningsområde för utveckling och bevarande av Högbo Bruk.

Området är ett LIS-område, dvs viktigt för landsbygdsutveckling, se avsnitt 4 *Landsbygdsutveckling*.

Beaktande: Strandskydd samt att området är av stort allmänt intresse för friluftsliv, rekreation, kulturmiljö, turism och besöksnäring. Särskild naturvärdesinventering.

Kulturmiljöhänsyn (VK)

H.VK.1 Högbo Bruk. Området kring Högbo Bruk är värdefullt ur kulturmiljösynpunkt. Vid utveckling och underhåll av området ska den historiska bebyggelsen och utemiljön värnas.

Kommunikationer

I översiktsplan föreslås kommunen för Sandviken-Högbo:

- fortsatt verka för etappvis utbyggnad av dubbelspår Gävle-Storvik

- tillsammans med kollektivtrafikmyndigheten verka för utökning/utveckling av kollektivtrafiken

Nya trafiklösningar ska utredas för:

- ny infart till Sandvik AB, från Gävlevägen mot sydost, passage över järnvägen vid Jädraån och in i östra industriområdet
- Västerled-Fredriksgränd
- Västerled-Årsundavägen
- Mosaikenområdet (utfarten Stallgatan inkluderas i markeringen)

Gång- och cykelvägar

I planförslaget föreslås kommunen verka för:

- ett regionalt cykelstråk mellan Lövbacken och Forsbacka som knyter an till det föreslagna cykelstråket Gävle-Sandviken i Gävle kommuns översiktsplan
- ny gång- och cykelbro mellan resecentrum och Sättagatan

Natur, grönstruktur och rekreation

Ytor för rekreation och idrott är viktiga att bevara och utveckla för att behålla boendekvaliteter.

Stensättra/Säljan

Bevarande av elljusspår och grönstruktur runt området.

En grön kil planläggs mellan Säljansvägen och Sättagatan.

Likväl finns en grön kil i Säljansområdet – väster om Säljanskroken – samt ett grönt stråk vid Hjalmarsmuren.

Hedåsområdet

Hänsyn bör tas till grönt område längs Hedåsen vid framtida planläggningar.

Hedgrind

Hänsyn bör tas till djurskyddsområde vid vattnet (Gunnarudden) samt grönområde söder om Hantverkarbacken vid framtida planläggning.

Barrsättra/Björksättra/Vallhov

Västerled och kraftledningsgatan ska fungera som gröna stråk och ska därmed beaktas vid planläggning. Hänsyn bör också tas till det diagonala gröna stråket från Vallhov söderut till västra Björksättra.

I Högbo finns gott om ytor för rekreation och idrott som är viktiga att bevara och utveckla för att behålla boendekvaliteter i Sandvikens Kommun.

Teknisk försörjning

Vatten och avlopp (VA)

Dricksvatten till centrala Sandviken tas ur grund- och ytvattentäkter vid sjön Öjaren norr om Högbo samt från Årsunda grundvattentäkt. Länsstyrelsen fastställde 1977 inre och yttre skyddsområden för grundvattentäkterna. Skyddsområdena och dess föreskrifter har reviderats 2016.

Tätortens avloppsvatten leds till Hedåsens reningsverk vid Årsundavägen. Slam från reningsverket rötas och gasen används för uppvärmning av anläggningen.

Fastighetsägare i Högbotrakten, omgivningar vid Sätra by, Stensätra och småstugeområdena kring Storsjön har inte tillgång till det kommunala avloppsnätet och har därför enskilda avloppslösningar. Det finns dock områden vid Storsjön som redan är anslutna till allmänt VA. Den avloppsledning som i dag går mellan vattenverket vid Öjaren och tätorten har för låg kapacitet för att försörja befintliga fastigheter i Högbotrakten.

Sandvik AB har eget reningsverk där vatten släpps ut i Storsjön väster om kyldammen.

Genom en våtmarksdamm vid Fiskängstjärn behandlas dagvatten innan det rinner ut i Storsjön via Kanalen och Jädraån. Detta för att förebygga algblomning i Storsjön.

Sandvik AB låter sitt dagvatten ledas ut i Storsjön via en damm norr om Stenbryggan.

Energi

En energiplan håller på att utarbetas.

Ett kraftvärmeverk ligger i Björksätra. Fjärrvärmenätet har byggts ut i tätorten.

Bredband

Tillgång till bredband med hög kvalitet och hastighet är i dag en förutsättning för effektiv förvaltning, företagande och sysselsättning. Minst lika viktigt är att det förenklar medborgare och företags vardag. Alla i Sandvikens Kommun ska ha möjlighet att ta del och dra nytta av det digitala samhälle som växer fram.

I Sandvikens centralort och några mindre orter finns ett väl utbyggt fibernät som täcker stora delar.

Målen för kommunens bredbandsstrategi, Bredbandsstrategi för Sandvikens Kommun 2014-2020, är ”Alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband:

- År 2020 har 95 procent av företagen tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s
- År 2020 har 90 procent av hushållen tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s
- År 2016 har 60 procent av hushållen och företagen tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s”

Riktlinjer för Sandviken tätort samt Högbo

Bostäder

- Komplettering till och förtätning av befintlig bebyggelse.
- Bibehåll Högboområdets lantliga karaktär.

Kulturmiljö

- Riksintresse för kulturmiljö ska skyddas och värnas.
- Utpekade kulturmiljövärden i ortsfördjupningen ska skyddas och värnas.

Natur, grönstruktur och rekreation

- Värdefulla grönområden ska värnas och ges möjlighet till utveckling.
- Tätortsnära grönområden ska värnas i planering.

Kommunikationer

- Verka för utökning av kollektivtrafikens tillgänglighet i samarbete med kollektivtrafikmyndigheten samt Sandvik (för skiftgångsanpassning).
- Verka för etappvis utbyggnad av dubbelspår Gävle-Storvik.
- Verka för regionalt cykelstråk mellan Sandviken och Gävle.
- Verka för ny infart till Sandvik AB.
- Utred trafiklösning Västerled-Fredriksgatan.
- Verka för ny trafikkoppling mellan Västerled-Årsundavägen.
- Verka för ny gång- och cykelbro mellan resecentrum och Sätragatan.
- Utred ny trafiklösning vid infarten till Mosaikenområdet.
- Reservera mark för gång- och cykelväg mellan Sandviken och Högbo samt utmed Säljansvägen och del av Sätragatan.

Verksamheter/Industri

- Ge möjligheter till nyetableringar inom och utanför tätorten.